

Lisätiedot:

opetuspäällikkö Agneta Eklund, puh. 050 308 6262

suunnittelija Tuomo Naskali, puh. 050 331 3371

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Kauniaisten peruskoulujen ja lukioiden yhteinen Mobiililaitteiden toimintakulttuuri -projekti on käynnistetty syksyllä 2025 kehittämään selkeitä, yhtenäisiä ja hyvinvointia tukevia käytäntöjä mobiililaitteiden, erityisesti älypuhelimien, käyttöön kouluyhteisössä.

Projektin taustalla on 1.8.2025 voimaan tullut lakimuutos, joka ohjaa mobiililaitteiden käyttöä peruskouluissa. Lain tavoitteena on turvata oppilaiden keskittymistä ja oppimista sekä antaa kouluille mahdollisuus rajata mobiililaitteiden käyttöä koulupäivän aikana myös oppituntien ulkopuolella. Laki edellyttää, että opetuksen järjestäjä laatii selkeät toimintamallit, joissa huomioidaan oppimisen, turvallisuuden ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin näkökulmat.

Projektissa hyödynnetään ajankohtaista tutkimustietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista, ruutuajasta ja oppimisesta sekä kansallisia suosituksia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Opetushallituksen suositukset sekä aivotutkimukseen pohjautuva tieto tuovat esiin, että runsas mobiililaitteiden ja sosiaalisen median käyttö on yhteydessä heikentyneeseen keskittymiseen, oppimiseen ja hyvinvointiin, mutta digivälineet voivat myös tukea oppimista, kun niitä käytetään suunnitellusti ja tarkoituksenmukaisesti.

Nykytilanne Kauniaisissa

Kauniaisissa alakouluissa mobiililaitteita ei lähtökohtaisesti käytetä koulupäivän aikana. Yläkouluissa ja lukioissa mobiililaitteiden käyttö on ollut sallittua välitunneilla, ja käytännöt ovat vaihdelleet osittain kouluittain esimerkiksi ruokailutilanteissa.

Projektin valmistelun tueksi on toteutettu laaja kysely huoltajille, opettajille ja oppilaille. Kyselyaineiston perusteella huoltajien ja opettajien yleisin toive on mobiililaitteiden käytön rajoittaminen tai kieltäminen koulupäivän aikana erityisesti perusopetuksessa. Vastauksissa korostuvat hyvinvointi, oppimisrauha, keskittyminen sekä kasvokkainen vuorovaikutus ja aktiivinen välituntitoiminta.

Projektin tavoitteet ja valmistelu

Mobiililaitteiden toimintakulttuuri -työryhmä koostuu koulujen johdon, opettajien, oppilaiden ja opiskelijoiden, huoltajien, opiskeluhoollon sekä hallinnon edustajista. Työryhmän tavoitteena on:

- luoda yhteinen, hyvinvointia tukeva toimintakulttuuri mobiililaitteiden käytölle kouluissa

- vahvistaa oppilaiden keskittymistä ja oppimisrauhaa koulupäivän aikana
- lisätä kasvokkaista vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä
- huomioida eri ikäryhmien tarpeet sekä koulujen toimintaympäristöjen erityispiirteet

Työryhmä on kokoontunut kolmessa tapaamisessa, joissa on tarkasteltu myös muiden kuntien ratkaisuja sekä käyty vierailemassa mobiililaittevapaassa Grundskolan Norsenissa Helsingissä tutustumassa heidän arkeensa. Työryhmä on pohtinut erilaisia etenemisvaihtoehtoja aina nykytilan säilyttämisestä asteittaisiin tiukennuksiin ja mahdollisiin laajempiin rajoituksiin. Työryhmän ehdotusten, kyselyiden ja kuulemisten perusteella kevään rehtorikokouksissa tehdään linjauksia liittyen mobiililaitteiden toimintakulttuuriin ja sääntöihin lukuvuodelle 2026-2027 Kauniaisten peruskouluissa ja lukioissa.

Monessa kunnassa on jo otettu käyttöön rajoituksia mobiililaitteiden käytölle välitunneillakin yläkouluissa:

- Helsinki: Vahva suositus kännykättömyydestä, mutta koulut päättävät itse
- Espoo: Yhdellä välitunnilla saa käyttää kännykkää
- Vantaa: Menossa kohti kännykättömyyttä
- Turku, Raasepori: Täysi kännykkäkielto koulupäivän aikana

Nuorisovaltuuston rooli

Nuorisovaltuustolle tuodaan tiedoksi ja keskusteltavaksi käynnissä oleva Mobiililaitteiden toimintakulttuuri -projekti. Nuorten näkemyksillä on erityinen merkitys toimintakulttuurin kehittämisessä, sillä ratkaisut vaikuttavat suoraan koulupäivän arkeen, vuorovaikutukseen ja hyvinvointiin.

Nuorisovaltuuston esiin nostamat kommentit ja kehittämis ehdotukset huomioidaan projektin jatkovalmistelussa ennen linjausten ja mahdollisten päätösehdotusten viemistä eteenpäin opetuksen järjestäjän päätöksentekoon.

Pöytäkirjanote toimii nuorisovaltuuston lausuntona asiassa.

Päätösehdotus:

Nuorisovaltuusto merkitsee tiedoksi Mobiililaitteiden toimintakulttuuri -projektin taustat, tavoitteet ja etenemisen sekä käy asiasta keskustelun.

Nuorisovaltuuston esittämät näkemykset ja kehittämis ehdotukset toimitetaan työryhmälle ja huomioidaan projektin jatkovalmistelussa.

Päätös:

Jakelu:

Svenska utskottet för fostran och utbildning
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutusvaliokunta
Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta
Kirjaamo